

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Burgera a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. mája 2013 v Bratislave prerokoval dovolanie v trestnej veci obvineného **T. L.**, **pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi** podľa § 172 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 2T 186/2011, o dovolaní obvineného, podaného prostredníctvom obhajcu JUDr. J. F., advokáta v Galante, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, zo dňa 15. marca 2012, sp. zn. 6To 19/2012, a dňa 29. mája 2013 verejne vyhlásil a takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. právoplatným uznesením Krajského súdu v Trnave z 15. marca 2012, sp. zn. 6To 19/2012,

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 319 Tr. por. a v konaní ktoré mu predchádzalo, v ustanoveniach § 119 ods. 2 vo vzťahu k ustanoveniu § 89 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvineného T. L..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie **sa zrušuje**.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 31. októbra 2011, sp. zn. 2T 186/2011, v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Dunajská Streda **sa prikazuje**, aby vec v potrebnom rozsahu **znovu prerokoval a rozhodol**.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvinený T. L. **sa neberie do väzby**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 31. októbra 2011, sp. zn. 2T 186/2011, bol obvinený T. L. uznaný za vinného zo spáchania zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1, písm. d/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 20. marca 2011 v čase okolo 13.15 hod. v obci O., na ulici N., okres D., mal pri sebe jeden kus mikroténové vrečko s obsahom časti sušenej rastliny konope (Cannabis) o hmotnosti 3,589 g s priemernou koncentráciou 1,7 % hmotnostných THC, obsahujúci 61 mg THC, čo zodpovedá 7-im jednorazovým dávkam drogy s nižším obsahom účinnej látky a jeden kus mikroténové vrečko s obsahom častí sušenej rastliny konope (Cannabis) o hmotnosti 6,739 g s priemernou koncentráciou 1,0 % hmotnostných THC, obsahujúci 67 mg THC, čo zodpovedá 13-im jednorazovým dávkam drogy s nižším obsahom účinnej látky, pričom rastliny rodu Cannabis sú zaradené v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny omamných látok, ktoré si zaobstaral na neznámom mieste od neznámej osoby a ktoré prechovával až do kontroly políciou, kedy ich dobrovoľne vydal polícii.

Okresný súd obvinenému T. L. podľa § 172 ods. 1, § 36 písm. l/, § 38 ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody v trvaní 4 rokov. Pre výkon tohto trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 60 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. rozhodol o treste prepadnutia veci: 1 ks dig. váhy striebornej farby zn. ITEM 500 s tým, že vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 15. marca 2012, sp. zn. 6To 19/2012, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, sp. zn. 2T 186/2011, zo dňa 30. októbra 2011 a uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To 19/2012, zo dňa 15. marca 2012 podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., teda že rozhodnutia sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdmi vykonané zákonným spôsobom. Trestné konanie bolo začaté na základe dôkazov, ktoré boli získané nezákonným spôsobom. Následne orgány činné v trestnom konaní vyvinuli na obvineného značný psychický nátlak, smerujúci k jeho priznaniu sa.

Postup príslušníkov Policajného zboru, ktorého výsledkom bolo zaistenie omamných látok, a viedlo k podaniu obžaloby, je v rozpore s ustanoveniami Tr. por. a taktiež v rozpore s ustanoveniami zák. č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore.

Obvinený poukázal na zápisnice o výsluchu svedkov, príslušníkov Policajného zboru A. N. a K. C.. Zo zápisníc je zrejmé, že uvedení príslušníci Policajného zboru vykonávali voči osobe obvineného policajný zákrok v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o Policajnom zbore. Išlo o úkon zistenia totožnosti, ktorý skončil okamihom preukázania totožnosti obvineného občianskym preukazom. Obvinený tvrdí, že konanie príslušníkov, ktoré nasledovalo potom, a to výzva osoby na vyloženie vecí, ktorú chápe ako povinnosť, ktorú nie je možné odmietnuť, už nebolo v súlade so zákonom. Príslušníci podľa názoru obvineného mali predovšetkým povinnosť poučiť obvineného o jeho právach v súlade s ust. § 8 ods. 2 cit. zákona, a to najmä o práve, že k priznaniu o páchaní priestupku alebo trestného činu nemožno nikoho nútiť. Uvedené právo zahŕňa nielen právo nevypovedať, ale taktiež právo neprispieť žiadnym spôsobom k svojmu obvineniu. V tejto súvislosti poukazoval

na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý judikoval, že ani verejný záujem na odhaľovaní, stíhaní trestného činu a potrestaní páchatelia nemôže ospravedlniť taký postup, ktorý zasahuje do samotnej podstaty práva obvineného na obhajobu, vrátane práva ne byť nútený obviňovať sám seba. Európsky súd pre ľudské práva ďalej pripomína, že právo neprispieť k obvineniu vlastnej osoby predpokladá, že obžaloba v trestnej veci sa snaží preukázať dôkazy proti obvinenému bez použitia dôkazov získaných metódami donútenia či nátlaku na obvineného.

Podľa názoru obvineného, ak mali príslušníci Policajného zboru podozrenie zo spáchania trestného činu, mali vykonať osobnú prehliadku so súhlasom prokurátora v zmysle Trestného poriadku.

Súčasne poukázal na to, že príslušníci Policajného zboru chceli zlegalizovať svoj nezákonný postup tým, že o vykonaní nezákonného zaistenia omamných látok vyhotovili zápisnicu o vydaní veci podľa § 89 ods. 1 Tr. por., pričom o zaistení digitálnej váhy vyhotovili iba potvrdenie v zmysle Zákona o Policajnom zbore. Podľa názoru obvineného príslušník Policajného zboru nemôže súčasne postupovať aj podľa Tr. por. aj podľa Zákona o Policajnom zbore. Inštitút uvedený v § 89 ods. 1 Tr. por. slúži na zaistenie, resp. vydanie konkrétnej veci dôležitej pre trestné konanie, o ktorej príslušník Policajného zboru konkrétne vie. Nemôže teda ísť o skrytú vec, o ktorej existencii príslušník Policajného zboru nemá žiadnu vedomosť.

Vzhľadom na uvedené mal obvinený za to, že dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a zároveň obvineného prepustil z výkonu trestu odňatia slobody.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda, ktorý uviedol, že príslušníci Policajného zboru pri výzve na preukázanie totožnosti u obvineného postupovali v súlade s § 18 zákona č. 171/1993 Z.z. a pri výzve na vydanie veci v súlade s § 89 Tr. por. Obidvom výzvam obvinený dobrovoľne vyhovel, zákonnosť obidvoch výziev nikdy v priebehu trestného konania nespochybňoval. U obvineného nebola vykonaná osobná prehliadka podľa Tr. por., pretože k takémuto úkonu nebolo potrebné pristúpiť, nakoľko

obvinený dobrovoľne vyhovel výzve na vydanie veci, o čom svedčí ním podpísaná zápisnica. Obvinený v priebehu trestného konania nikdy neuviedol, že by bol na neho vyvíjaný nátlak. K žalovanému skutku sa priznal a svoje konanie oľutoval. Na hlavnom pojednávaní po zákonných poučeníach priznal vinu a po prednesení obžaloby urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por. Prokurátor všetky skutočnosti uvádzané v dovolaní považuje za účelové s poukazom na to, že obvinenému bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, v pomerne vysokej výmere, s čím obvinený zjavne nepočítal.

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377), na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Tr. por. v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Súčasne zistil, že dôvod dovolania podaného v prospech obvineného spočívajúci v § 371 ods.1 písm. c/ Tr. por. je zjavne preukázaný a vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Tr. por., a preto rozhodol o dovolaní na neverejnom zasadnutí v intenciách § 382a Tr. por. s tým že následne rozhodnutie verejne vyhlásil.

Je zrejmé, že v posudzovanej veci obvinený T. L. na hlavnom pojednávaní dňa 31. októbra 2011 urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 5 Tr. por., že je vinný zo spáchania skutku a predseda senátu okresného súdu vyhlásenie obvineného prijal.

Následne obvinený podal do zápisnice o hlavnom pojednávaní proti rozsudku odvolanie, ktoré dňa 13. decembra 2011 písomne odôvodnil. Poukazoval v ňom na skutočnosti, ktoré sú aj obsahom podaného dovolania.

Odvolací súd pri posudzovaní odvolania obvineného T. L. nepostupoval dôsledne, keď nezistil existenciu dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a odvolanie podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že uvedení príslušníci, ako referenti zaradení na Obvodnom oddelení Policajného zboru Veľký Meder boli dňa 20. marca 2011 velení do obchádzkovej služby. Okolo 13.00 hod. vykonali v O. kontrolu osoby (obvineného), ktorá stála vedľa motorového vozidla Renault Megane. Osoba bola vyzvaná, aby preukázala svoju totožnosť. Nakoľko sa správanie tejto osoby zdalo byť príslušníkom Policajného zboru čudné (podozrivé), jeden z nich vyzval túto osobu, ak má veci pochádzajúce z trestnej činnosti, aby tieto vydal. Následne obvinený vyššie uvedené veci dobrovoľne vydal.

O zaistení 1 ks digitálnej váhy striebornej farby zn. Item No FS 500 bolo obvinenému dňa 20. marca 2011 o 13.15 hod. vydané potvrdenie podľa § 21 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z.z. O 13.15 hod bol T. L. predvedený na obvodné oddelenie Policajného zboru. Zároveň o 14.00 hod. bola podľa § 89 ods. 1 Tr. por. spísaná zápisnica o vydaní vecí: 2 ks priesvitných igelitových sáčkov s obsahom sušenej zelenej rastliny nezisteného pôvodu o celkovej váhe 13 gramov a 1 ks digitálnej vreckovej váhy. Dňa 20. marca 2011 policajný orgán Policajného zboru podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie vo veci prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák.

Z uvedeného je zrejmé, že v predmetný deň príslušníci Policajného zboru vykonávali voči osobe obvineného policajný zákrok v zmysle § 18 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore, teda zisťovali totožnosť osoby, ktorá sa preukázala občianskym preukazom.

Podľa § 8 ods. 2 Zákona o Policajnom zbore, policajt je pri vykonávaní služobnej činnosti spojenej so zásahom do práv alebo slobôd osoby povinný túto osobu hneď, ako je to možné, poučiť o jej právach, ktoré sú ustanovené v tomto zákone alebo v inom všeobecne záväznom právnom predpise.

Vyzvať na vydanie vecí je oprávnený predseda senátu pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt.

Z uvedeného je zrejmé, že jediným služobným zákrokom, ktorý vo veci vykonali príslušníci v zmysle Zákona o Policajnom zbore bol postup podľa § 18 ods. 1 (zistovanie totožnosti), ktorý skončil momentom ako osoba hodnoverným spôsobom preukázala svoju totožnosť. Následné konanie príslušníkov, a to výzva na vydanie veci pochádzajúcej alebo súvisiacej s trestnou činnosťou, vydanie a zaistenie vecí už nebolo v súlade so zákonom.

Je potrebné uviesť, že obvinený T. L. nebol pristihnutý pri trestnom čine. Žiaden dôkaz nepotvrďuje, že by príslušníci obvodného oddelenia Policajného zboru vedeli o tom, že obvinený má pri sebe drogy.

Je v rozpore so zákonom, ak príslušník vyzýva osobu, ktorá sa mu len zdá z nejakého subjektívneho dôvodu čudná (podozrivá), nepácha trestnú činnosť, vyložiť veci, ktoré by mohli pochádzať z trestnej činnosti. K uvedenému je potrebné dodať, že ak sa osoba zdala príslušníkom čudná, resp. podozrivá, či už zo spáchania priestupku alebo trestného činu, mali povinnosť najskôr tejto osobe oznámiť, z čoho je podozrivá a následne ju poučiť o jej právach, a to aj o práve, že k priznaniu sa zo spáchania priestupku alebo trestného činu nemožno nikoho nútiť. Uvedené je podstatné aj preto, že zákaz donútenia k priznaniu zahŕňa nielen právo nevypovedať, ale aj právo neprispieť žiadnym aktívnym spôsobom, či už priamo alebo nepriamo, k svojmu obvineniu.

V tejto súvislosti možno poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý judikoval, že ani verejný záujem na odhaľovaní, stíhaní trestného činu a potrestaní páchatel'a nemôže ospravedlniť taký postup, ktorý zasahuje do samotnej podstaty práva obvineného na obhajobu, vrátane práva nebyť nútený obviňovať sám seba (rozsudok vo veci Heaney a McGuinness v. Írsko z roku 2000).

Je potrebné zdôrazniť, že ak mali príslušníci podozrenie zo spáchania trestného činu (napr. z prechovávanía omamných látok), mali postupovať podľa Trestného poriadku, t.j. osobu podozrivú zo spáchania trestného činu zadržať podľa § 85 ods. 1 Tr. por. a podľa § 102 ods. 1 Tr. por. vykonať osobnú prehliadku so súhlasom prokurátora. Neobstojí preto argumentácia príslušníkov, že veci vydal obvinený dobrovoľne na základe výzvy príslušníka, o čom príslušníci spísali zápisnicu o vydaní vecí v zmysle ust. § 89 ods. 1 Tr. por. (dňa 20. marca 2011 o 14.00 hod. č.l. 35). O zaistení digitálnej váhy vyhotovili iba potvrdenie

v zmysle § 21 ods. 1 Zákona o Policajnom zbore. V ten istý deň policajný orgán podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie vo veci prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 1 Tr. zák.

S poukazom na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6/2012, podľa ktorého, ak dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej a procesnej kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasl. ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu.

Pri posudzovaní dovolacieho dôvodu poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na komplementárnu časť judikatúry ústavného súdu. Základné právo obvineného T. L. na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy bolo porušené, teda v konečnom dôsledku bolo zásadným spôsobom porušené aj jeho právo na obhajobu.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky oprel svoje rozhodnutie o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ktorému dovolaciemu dôvodu plne zodpovedá aj obsah dovolania obvineného T. L., a to aj napriek tomu, že obvinený vo svojom dovolaní použil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. bol v posudzovanom prípade naplnený, čo bolo dôvodom vyslovenia porušenia zákona v ustanoveniach § 119 ods. 2 a § 89 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvineného T. L. a zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom vrátane zrušenia rozhodnutí na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúcich.

Bude úlohou okresného súdu, ktorému sa vec vracia na opätovné prerokovanie a rozhodnutie, aby pri viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu o založení napadnutého

rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom (§ 391 ods. 1 Tr. por.), opätovne rozhodol.

Obvinený T. L. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody na základe súdnych rozhodnutí, ktoré boli v tomto konaní o dovolaní zrušené. Najvyšší súd podľa § 380 ods. 2 Tr. por. skúmal, či existuje ďalší dôvod na obmedzenie jeho osobnej slobody vo forme väzby. Jej dôvody však nezistil, preto rozhodol tak, že obvineného T. L. nezobral do väzby.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. mája 2013

JUDr. Igor B u r g e r , v. r.
predseda senátu

Vypracovala: JUDr. Alena Šišková

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová